

Utvalg: Ovdagoddi/Formannskapet
Møtested: Kommunestyresalen, Nesseby rådhus
Dato: 11.09.2018
Tid: 08:30

Arbeidsmøte budsjett starter etter det ordinære møtets slutt.

Forfall meldes snarest til Servicekontoret på tlf 40 44 05 00 eller e-post sentralbord@nesseby.kommune.no

Varamedlemmer møter kun ved spesiell innkalling.

Innkalling er sendt til:

Navn	Funksjon	Representerer
Knut Store	Leder	A
Oddvar Betten	Nestleder	SV
Hanne Iversen	Medlem	A
Marit Kjerstad	Medlem	H/TVP
Bjarne Store-Jakobsen	Medlem	SÁB/SFP
Jan Hansen	Varamedlem	A
Ina Kristine Store	Varamedlem	A
Inga Pettersen Lindi	Varamedlem	A
Ole Petter Skoglund	Varamedlem	SV
Kjell-Harald Erichsen	Varamedlem	H/TVP
Iver Per Smuk	Varamedlem	H/TVP
Anja Pedersen Noste	Varamedlem	SÁB/SFP
Liv Solfrid Mathisen	Varamedlem	SÁB/SFP

Varangerbotn, 3. september 2018

Knut Inge Store
ordfører

Saksnr	Innhold
PS 27/18	Godkjenning av innkalling og saksliste
PS 28/18	Referater
RS 9/18	Søknad om fritak av kommunale avgifter, gnr. 13, bnr. 20 - Hammernes
RS 10/18	Vedr. slamtømming på eiendommen gnr. 3, bnr. 23
PS 29/18	Ledsagerbevis
PS 30/18	Overtakelse av de "sjøsamiske samlinger" i Byluft
PS 31/18	Finansiering av utomhusarbeider rådhuset
PS 32/18	Varanger som natur- og kulturpark - bærekraftprosjekt

PS 27/18 Godkjenning av innkalling og saksliste

PS 28/18 Referater

Paul Torbjørn Andersen

Pleymtun, leilighet B
9840 VARANGERBOTN

Søknad om fritak av kommunale gebyrer, gnr. 13, bnr. 20 - Hammernes

— Viser til din søknad datert 13.06.18.

Du søker om fritak av kommunale gebyrer fordi boligen har stått ubebodd i mange år. Det betales for følgende gebyrer pr. i dag: abonnementsgebyr vann, forbruksgebyr vann 0-149 m2, feieavgift, slamgebyr tømning hvert år, grunngebyr renovasjon og forbruksgebyr renovasjon 120 ltr dunk.

Melding om vedtak:

Det gis fritak for grunngebyr renovasjon og forbruksgebyr renovasjon fra 01.07.18 (3. termin 2018) og inntil boligen blir tatt i bruk igjen.

Det gis fritak av slamgebyr fra 01.07.18 og inntil boligen blir tatt i bruk igjen.

De øvrige gebyrene gis det ikke fritak for.

Klagerettsregler:

Vedtaket kan påklages til kommunen. Klagefristen er 3 uker regnet fra den dagen du mottok dette brevet. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt innen fristens utløp.

Klagen skal sendes skriftlig til avsenderen av dette brevet. I klagen må det vises til det vedtak det klages over og hvilken endring som ønskes

Med hilsen

Eli Bomban
Konsulent teknisk virksomhet

Else Synøve Dikkanen

Nybrottsv 1 A
9910 BJØRNEVATN

VEDR. SLAMTØMMING PÅ EIENDOMMEN GNR. 3, BNR. 23

Denne eiendommen har blitt lagt inn med slamtømming hvert tredje år, med første tømming 27.05.15. Neste tømming blir gjort i løpet av 2018.

Vi har registrert at det ikke har blitt sendt ut faktura på slamgebyr til deg for tømming av denne slamavskilleren. Vi vil derfor sende deg faktura nå i august på slamgebyr fra og med 01.01.18 – 30.09.18 på kr. 691,44 inkl. mva. Dette gjelder for 1., 2. og 3. termin 2018. Faktura for 4. termin sendes ut i oktober.

Du vil fortsette å få fakturaer på dette gebyret hvert år, delt på 4 terminer, i februar, mai, august og oktober.

Med hilsen

Eli Bomban
Konsulent teknisk virksomhet

Beaivi/Dato 02.07.2018
Čuj./Referanse 2018/373-0 /
F05

Birgit Länsman
40440533
birgit.lansman@nesseby.komm
une.no

Lávdegoddi/Utvalg	Čoahkkináššenr/Møtesaksnr	Čoahkkinbeaivi/Møtedato
Ovdagoddi/Formannskapet	29/18	11.09.2018
Giælddastivra/Kommunestyret		27.09.2018

Ledsagerbevis for funksjonshemmede

Rådmannens innstilling

Nesseby kommune innfører ordningen med ledsagerbevis for funksjonshemmede. Behov for bistand må være minst av 2 års varighet. Søknaden må vedlegges uttalelse fra fastlege, legespesialist, offentlig godkjent helseinstitusjon eller kommunal helse- og sosialetat som har god kjennskap til søkers behov. En ledsager må være over 16 år, og det er eieren av kortet som bestemmer hvem ledsager skal være.

Nedre aldersgrense for utstedelse av ledsagerbevis settes til 8 år, da barn under denne alderen vil trenge bistand fra sine foresatte/ andre uavhengig av funksjonsnivå. Ved utstedelse vurderes det hvor lenge beviset skal være gyldig, det kan gis tidsbegrenset eller varig gyldighet.

Saksbehandlingen legges til hjelpetjenesten, hjelpetjenesten utarbeider prosedyre for behandling av søknad og utarbeider skjema for søknad.

Svekket helsetilstand pga høy alder kvalifiserer ikke automatisk for ledsagerbevis. Ordningen skal forbeholdes mennesker som på grunn av funksjonsnedsettelse ikke kan delta i samfunnet uten å ha med seg ledsager.

Bakgrunn for saken

Ordningen ledsagerbevis for funksjonshemmede er en ikke lovpålagt tjeneste som skal være et virkemiddel for å forebygge isolasjon og derved bidra til økt livskvalitet for den funksjonshemmede. Et ledsagerbevis er et personlig dokument i form av et kort som utstedes til den funksjonshemmede. Ledsagerbeviset skal gi den funksjonshemmedes ledsager fri adgang til offentlige kultur- og fritidsarrangementer samt offentlige transportmidler som den

funksjonshemmede ikke ville kunne delta i/ nyttiggjøre seg uten bistand. Den funksjonshemmede betaler gjeldende priser. Slik skal den som er avhengig av ledsager slippe å betale to billetter for å kunne delta på arrangementer og reise med offentlig transport. Ca. 380 kommuner har akseptert ordningen. Målgruppen er personer som uten funksjonsnedsettelse hadde kunnet delta på egen hånd. Det er den enkelte arrangør eller virksomhet som avgjør om de aksepterer ledsagerbevis, og hvilken rabatt ledsagerbeviset gir.

Ordningen vedtas og administreres av bostedskommunen, men er gyldig for hele landet de stedene ordningen aksepteres. Den funksjonshemmede må være folkeregistrert i den kommunen søknaden innvilges. Beviset gjelder for adgang til de aktiviteter, bygninger, transportmidler mv. som aksepterer ordningen.

Nedre aldersgrense for søkere er normalt 8 år. Ved utstedelse av beviset vurderer kommunen hvor lenge beviset skal være gyldig, det kan gis tidsbegrenset eller varig gyldighet.

Med funksjonshemming forstås et misforhold mellom individets forutsetninger og miljøets og samfunnets krav til funksjon på områder som er vesentlige for etablering og opprettholdelse av selvstendighet og sosial tilværelse.

Den som har fått tildelt ordningen velger selv hvem som til enhver tid skal være ledsager. Noen vil trenge mer enn en ledsager. Antall ledsagere skal påføres kortet.

Den funksjonshemmede søker på fastsatt skjema. Ved behov kan det innhentes uttalelse fra enten primærlege, legespesialist, offentlig godkjent helseinstitusjon eller kommunens helse- og sosialetat om den funksjonshemmedes behov for ledsager. Ledsagerbeviset utstedes gratis av bostedskommunen. Søknaden skal vedlegges passfoto.

Dens om søker ledsagerbevis kan ikke kreve at kommunen utsteder mer enn ett eksemplar av kortet.

Ledsagerbevis kan ikke tjene som bevis for behov for ledsager ved bruk av de regionale helseforetakenes pasienttransportordning, der gjelder egne regler.

Vedtak om å innvilge eller avslå søknad om ledsagerbevis blir å anse som et enkeltvedtak og kan ihht. Forvaltningslovens § 28, 2 ledd påklages til det kommunale klageorgan.

Kommunen velger selv om man vil følge de nasjonale retningslinjene fullt ut. Noen kommuner har avvikende regler på enkelte punkter.

(Veiledende nasjonale retningslinjer for ledsagerbevis for funksjonshemmede)

Vurderinger

Saken fremmes på grunnlag av etterspørsel fra brukere.

Mulige alternative løsninger og konsekvenser

Nesseby kommune innfører ikke ordningen med ledsagerbevis for funksjonshemmede.

Beivi/Dato 09.08.2018
Čuj./Referanse 2013/48-0 /
C56

Tom Ivar Haukland
40 44 05 03
tom.ivar.haukland@nesseby.ko
mmune.no

Lávdegoddi/Utvalg	Čoahkkinaššer/Møtesaksnr	Čoahkkinbeaivi/Møtedato
Ovdagoddi/Formannskapet	30/18	11.09.2018
Giælddastivra/Kommunestyret		27.09.2018

Overtakelse av de "sjøsamiske samlinger" i Byluft

Administrasjonssjefens innstilling

Rådmannens innstiller på at Nesseby kommune inngår en intensjonsavtale med Helmer Losoa med tanke på en fremtidig overtakelse/kjøp av samlingen som helhet, med alle gjenstandene slik den fremstår i dag. Med grunnlag i en intensjonsavtale vil kommunen gis rom til å planlegge hvordan det å overta samlingen rent praktisk kan la seg gjennomføre innenfor kommunale økonomisk rammer etc.

Bakgrunn for saken

I juli 2017 inngikk Helmer Losoa, eier av «sjøsamiske samlinger» og Nesseby kommune en avtale om å kartlegge og vurdere gjenstandene i samlingen. Formålet med kartleggingen er å gi kommunen kunnskap om samlingens museumsfaglige verdi og om gjenstandene bør overtas av kommunen og innlemmes i samlingen ved Varanger Samiske Museum. (VSM)

Vurderinger

Varanger Samiske Museum, kommunens faginstans innenfor lokal kulturhistorie har på vegne av Nesseby kommune kartlagt og vurdert de 1335 gjenstandene i samlingen. Museet vurderer at samlingen har stor lokalhistorisk- og kulturell verdi. En rekke gjenstander, særlig de fiskerirelaterte, fremstår som utfyllende i forhold til den samlingen VSM har i dag. Helmer Losoa har laget en imponerende lokalhistorisk samling som bør bevares for framtidens generasjoner. Samlingens omfattende lokalhistoriske verdi betyr ikke nødvendigvis at samlingen har høy økonomisk verdi. Dersom kommunen skal kjøpe samlingen bør det være innenfor en nøktern kostnadsramme. Å ivareta samlingen på museumsfaglig forsvarlig måte vil i seg selv medføre ekstrakostnader som kan overstige kostandene ved å kjøpe samlingen. Det vil være behov for lagringsarealer og VSM må brukes ressurser på katalogisering og konservering av gjenstandene som tar tid og krever ressurser.

Mulige alternative løsninger og konsekvenser

Nesseby kommune kan velge å ikke overta samlingen. Det vil kunne medføre at samlingens lokalhistoriske verdi forringes som følge av at samlingen oppstykket som følge av at de gis bort, selges eller på andre måter forsvinner ut av kommunen.

Tom Ivar Haukland
Kst. Administrasjonssjef

RAPPORT Kartlegging av gjenstandssamlingen «Sjøsamiske samlinger» i Byluft

Helmer Losoa, eier av «Sjøsamiske samlinger», har henvendt seg til Nesseby kommune med forespørsel om å overta samlingen. Kommunen har bedt Varanger Samiske Museum som faginstans om å gjøre en kartlegging og vurdering av gjenstandene. Museet har søkt om prosjektmidler og fått tilsagn fra Stiftelsen UNI og Sametinget til å gjennomføre dette arbeidet. I tillegg til eksterne prosjektmidler bidrar Nesseby kommune og Varanger Samiske Museum med egenandeler. Helmer Losoas egenandel har vært å bistå med kunnskap om enkeltgjenstandene. Dette ble formalisert i en avtale mellom VSM, Nesseby kommune og Helmer Losoa datert 10.07.2017.

Helmer Losoa foran deler av sin gjenstandssamling, mai 2018. Foto: Jon Samuel Nilsen

Formål

Formålet med kartleggingen er å få nok kunnskap om samlingen og gjenstandene til at Nesseby kommune kan vurdere verdi for eventuell kjøp/overtakelse og innlemming i samlingen ved Varanger samiske museum.

Gjennomføring

Varanger Samiske Museum, som kommunens faginstans og ekspertise på lokal kulturhistorie, museumsdrift og samlingsforvaltning har gjennomført kartleggingen. Det er viktig å understreke at man kun har gjennomført en kartlegging, ikke en fullstendig katalogisering, som er en mer tidkrevende prosess:

ICOMs museumsetiske regelverk 2016 s. 13: «2.20 Dokumentasjon av samlingen: Museumssamlinger skal dokumenteres i samsvar med aksepterte profesjonelle standarder. Samlingsdokumentasjonen skal inkludere en fylldig beskrivelse av hver enkelt gjenstand, dens tilknytning og eierhistorie, tilstand, behandling og oppbevaringssted. Samlingsdata skal oppbevares trygt, støttet av søkesystemer som sikrer medarbeidere og andre rettmessige brukere tilgang til informasjonen.»

Det er en omfattende jobb å kartlegge en samling av en slik størrelse på en tilfredsstillende måte, særlig når gjenstandene er plassert / montert i en utstillingskontekst. Det var nødvendig å finne en metode som var museumsfaglig tilfredsstillende, men også gjennomførbar innenfor prosjektets rammer. Haugalandmuseene gjennomførte, i perioden 2013 - 2015, prosjektet «Vurdering av kunst- og kulturhistoriske samlinger». I dette prosjektet ble det utviklet en metode «som kan være til hjelp til å ta gode og dokumenterte avgjørelser, og løfte frem samlinger som virkelig har betydning for museet og samfunnet» (Vurdering av samlinger: Veiledning. Vurdering av kunst- og kulturhistoriske samlinger. 2016). Denne metoden er inspirert av den australske metoden *Significance 2.0* (2009) som anses å være den internasjonale standarden for vurdering av museumssamlinger. I denne metoden brukes begrepet **betydning** fremfor begrepet verdi. Bakgrunnen for dette er at i museene vil begrepet verdi forstås som **kunst- eller kulturhistorisk verdi**. Men brukt alene, kan samfunnet rundt oppfatte det som økonomisk verdi. De gjenstandene som har høyest økonomisk verdi og lettest kan omsettes er sannsynligvis ikke de gjenstandene som har høyest kulturhistorisk betydning. Ofte er det omvendt. ICOM (International Council of Museums) understreker i sine retningslinjer at museer ikke skal legge til rette for omsetning av kulturhistorisk materiale, og ikke være prisdrivende. Derfor er det viktig å være bevisst på begrepsbruk når man skal kartlegge og vurdere en samling. Resultatet skal bli en vurdering av høy eller lav betydning på bakgrunn av informasjonen som er samlet, dokumentert og analysert.

I metoden legges fire primærkriterier til grunn for å vurdere en samling. I dette tilfellet er punkt 1,3 og 4 mest relevante og derfor mer omfattende beskrevet:

1. Historisk verdi
 - Forteller samlingen om en bestemt periode, prosess, tema, utvikling, tidsbilde eller livsmønster?
 - Hvordan/i hvilken grad bidrar samlingen til å forstå en periode, et sted, en aktivitet, en person eller hendelse?
2. Kunstnerisk og estetisk verdi
3. Kunnskaps- og forskningsverdi
 - Har samlingen eller deler av den interesse for forskere i dag? Kan samlingen være en kilde til kunnskap som ikke finnes andre steder?
 - Er samlingen samlet inn/bevart på grunn av informasjonen som kan leses ut av den?
4. Sosial og åndelig verdi
 - Har objektet eller samlingen en spesiell religiøs, åndelig, politisk eller sosial betydning for en gruppe i dag? Hvorfor er det viktig for dem?
 - Er det spesielle idéer, skikker, tradisjoner eller praksiser assosiert med samlingen for noen grupper?

Samlingen må oppfylle minst en av verdiene i primærkriteriene, da disse skal kunne tåle å stå alene som hovedgrunnlaget for hvorfor en samling er betydningsfull.

I tillegg kommer fem sammenlignende kriterier for vurdering:

1. Proveniens
2. Sjeldenhet/representativitet
3. Tilstand/helhet
4. Relevans for museet (formidling/bruk)
5. Opplevelsesverdi

Disse er graderende kriterier, de kan ikke stå alene, men kan vekte hovedkriteriene opp eller ned. Metoden består av 10 trinn og er for omfattende og tidkrevende til å kunne gjennomføres i sin helhet i dette prosjektet, men den har dannet utgangspunkt for arbeidet.

Det finnes ulike typer museumssamlinger. Man skiller mellom:

1. Vanlig tilvekst, høy bevaringsverdighet. Kan ikke byttes eller avhendes.
2. Utstillings- og dublettsamling. Kan ikke byttes eller avhendes.
3. Bruks- og rekvisitasamling til utlån og demonstrasjon. Kan byttes eller avhendes
4. Ikke innlemmet i samlingene
5. Tilbakeført

Som det fremgår av oversikten (hentet fra det elektroniske databasesystemet PRIMUS som brukes av de fleste museene i Norge) har de ulike samlingene ulik status og brukes dermed på ulike måter.

Samlingene skal danne utgangspunktet for all museets virksomhet og samlingsforvaltning er et eget fagfelt i museene. I ICOMs definisjon av hva et museum er, kommer samlingenes sentrale rolle tydelig frem: *«Et museum er en permanent, allmennyttig institusjon i samfunnets og samfunnsutviklingens tjeneste som er åpen for publikum. Et museum samler inn, konserverer, forsker og formidler og stiller ut materielle og immaterielle kilder til kunnskap om mennesker og miljø for studieformål, utdanning og underholdning.»*

Museumsgjenstander får sin betydning gjennom å bli satt inn i en kontekst og det er kun i helt spesielle tilfeller at gjenstanden i seg selv (når den er helt uten kontekst) har betydning. Objektene og samlingene taler ikke for seg selv. Vi må gi dem mening, og det gjør vi ved å plassere dem i ulike kontekster. Vi må forstå dem i lys av det vi vet om den tiden og de sammenhengene de er produsert, skapt og brukt i. Man kan si at det er relasjonen mellom mennesket og objektet (gjenstanden) som gjør det til kultur.

VSM har i dette prosjektet jobbet med å kartlegge samlingens innhold og proveniens (opprinnelsehistorie, eierskap og brukskontekst) for å få et inntrykk av dens kulturhistoriske betydning sett i sammenheng med VSMS vedtekter og de eksisterende samlingene ved museet. Første steg for å vurdere en samling er å skaffe seg en god oversikt. Både over det samlingen inneholder, men også over dokumentasjonen av samlingen som allerede finnes. I dette tilfellet finnes denne informasjonen hos samlingskaperen Helmer Losoa. Han hadde ikke foretatt en katalogisering av samlingen, men har oversikt over gjenstandene i hukommelsen samt en del notater/kvitteringer med informasjon. Kartleggingen ble gjort gjennom en systematisk gjennomgang av samlingen der Helmer Losoa ble intervjuet slik at denne viktige informasjonen ble skrevet ned.

I forkant var følgende kriterier satt opp som utgangspunkt for en prioriteringsliste:

1. Bekledning (anses som hastesaker på grunn av bevaring)
2. Lokal tilknytning (anvendelse/bruk, opprinnelse i Nesseby-Varangerområdet)
3. Håndprodusert/lokalt produsert

4. Unikhet: finnes det mange igjen lokalt, regionalt, nasjonalt – har nålevende lokalbefolkning i Nesseby sett dette før
5. Komplettering av museumssamlinga – mangler en type gjenstand i museets samling?

Ansatte ved VSM startet opp med forarbeid i august 2017. Dette gikk ut på gjennomgang av overnevnte metode, tilpasning av den til prosjektet, utvikle egne skjema til å kartlegge samlingen og opplæring av prosjektansatte. 23. og 24. august gjorde museets ansatte en befaringsammenkomst med John Samuel Nilsen, Liv Nilsen og Helmer Losoa. Målet disse dagene var å gjøre seg opp et inntrykk av samlingens omfang og finne en praktisk og effektiv metode for kartleggingen uten å gjøre for store inngrep i samlingen/utstillingen. Det ble bestemt at de gjenstandene som fremsto som mest interessante etter kriteriene ovenfor skulle få tildelt midlertidige løpenummer og bli fotografert fortløpende. I løpet av disse to dagene ble 310 gjenstander dokumentert på denne måten. John Samuel Nilsen har vinteren 2017/2018 fylt ut registreringskjemaer for de 310 gjenstandene som ble avfotografert i august 2017. Helmer Losoa har vært informant, og som hjelp har han et arkiv med kvitteringer for gjenstander han har anskaffet til samlingen. Jorunn Jernsletten har kategorisert disse.

På møte 4.4.2018 med John Samuel, Claus, Ingvild, Roger og Jorunn, ble det drøftet hvordan man skulle arbeide videre. Det er en betydelig andel gjenstander fra Tana og Sør-Varanger, i tillegg til Nesseby og Vestre Jakobselv. Men alle har uansett tilhørighet til det sjøsamiske i Varanger, og kunne anses som utfyllende i forhold til det gjenstandsmateriale man har i dag ved Varanger samiske museum. Det var imidlertid av interesse å få kartlagt flere gjenstander, med spesielt fokus på fiskeredskaper og på løsøre som har tilhørt butikk o.a. med tanke på å bruke som rekvisittsamling til formidlingsvirksomhet. John Samuel Nilsen sa seg villig til å fortsette registreringen våren 2018, dvs. ta foto av gjenstander med løpenummer og fyller ut registreringskjema sammen med Helmer Losoa. I løpet av mai og juni 2018 har JSN tatt bilder av og registrert de resterende gjenstandene i samlingen. For å komme i mål, har man prioritert en overordnet oversikt, slik at en del gjenstander er registrert gruppevis, dvs. flere gjenstander av samme type har blitt fotografert og registrert med ett felles løpenummer. Man har derfor i dag en tilnærmet totaloversikt over gjenstandene som tilhører Helmer Losoas «Sjøsamiske samlinger» i Byluft.

ANTALL REGISTRERTE GJENSTANDER i gruppering av gjenstandstyper

136 Bekledning

21 båter

25 utendørs gjenstander

292 diverse husgeråd/kjøkkenutstyr

278 diverse utstyr/verktøy

67 diverse jordbruksutstyr

411 diverse fiskerelatert utstyr

12 jakt/fangstrelaterte gjenstander

93 diverse andre gjenstander

1.335 Gjenstander registrert totalt, innendørs og utendørs, fra stort til smått

SPESIFISERING AV ULIKE GJENSTANDSTYPER REGISTRERT

Bekledning

9 damekofter, 12 herrekofter, barnekofte, 6 tørkler, 7 belter, 2 kofteluer, en dame og en herre, 30 par skaller, 2 par bieksu, 2 par komager, 10 par skallebånd/vuoddagat, 3 par skinnleggings/sisttegat, 5 par bellinger/gálssohat, 6 par votter, 3 luhkka, 6 pesker, 5 vesker, 29 annen diverse bekledning

Totalt 136 ulike bekledning

Båter

1 Nordlandsbåt/Kjeksen, 5 2,5 roms sjekte, 2 2,5 roms hundromsfæring, 3 3 roms Nordlandsbåt/Rømming, 1 treroring/sjekte, 1 Bindalsfæring

Totalt 21 båter

Utendørs gjenstander

Notrull, slåmaskin, 2 påhengsmotorer, bensin/parafinpumpe, slipestein, hestevogn, 2 hestesleder, 4 harv, skjellskrape, dregger, 5 kjelker til torv og ved, 3 ploger, 2 anker

Totalt 25 utendørs gjenstander

Husgeråd

Dekorfat, badestamp, 3 smørkjerner, 3 smørformer, flatbrødkurv, 5 matbokser, Pomorkiste, potetkvern, Flatbrødrull, mattrau, 9 kaffekverner, 14 Norgesglass, 14 små melkespann, 7 store melkespann, 3 melkeseparatorer, 10 kaffe og vannkjeler, 4 Melkesiler, 5 fisk og kjøttkverner, hjemmestrikkemaskin, 16 matkasseroller, 16 petromakser, 6 stk. symaskiner, 6 Primuser, 15 parafinlamper, 12 gamle radioer, vaskestamp, 7 vaskebrett, badestamp, 13 tretønner, 6 strykejern, 8 vaffel og kromkakejern, 2 klesruller, 4 keramiske syltetøykrukker, 7 diverse husgeråd i gamle, diverse kjøkkenutstyr o.l.

Totalt 292 diverse husgeråd

Utstyr/verktøy

2 par ullkarder, 2 melkekrakker, 4 skinnskaper/jiehku, trehake, 3 barkskraper, brynestein, samekniv, smitang, 4 skirtiks, 5 tvinner, 2 jernsager, linharv, 2 økser, 2 torvøkser, spade, 3 seletøy til rein, 2 lass av tau, kompass, iskvern, stolpesko, 4 vekter, 20 Sager, 6 målepassere, 7 Jernhøvler, 7 hånddriller, 25 trehøvler, 5 Karbitløkter, 5 Bjønnebinn, 13 skomakerverktøy, 17 taljer, 4 spinnrokker, 9 par treski, 2 tørrfiskvekter, 17 håndbor, 5 gamle dørbeslag, diverse arbeidsutstyr

Totalt 278 diverse utstyr/verktøy

Jordbruksutstyr

Bogtre til hest, 8 gress/høyljåer, 4 river, 2 høygafler, 22 hesteseletøy, hestehøvve, 21 ku og sauebjeller, 2 Karjol-lamper, 3 store jerngryter til løyping

Totalt 67 diverse jordbruksutstyr

Fiskeutstyr

Silnot, garnsøkke stein, redskap til å samle tang/tare, garn og lineblåser (Goppas), redskap til å slå ihjel sil i fjæra, redskap til å henge opp fisk, påhengsmotor Seagull, fangstredskap til flyndre, 3 betøyningsbøye til laksenot, bågeband til lineegning, akkar fiskeredskap, 2 loddehover, tauhespe redskap, seiskrape, håkjerring kroker, bølgedemper, 3 hankerredskap for garn, flyteteiner til loddenot, søkker til loddenot, fortøyning loddenot, 35 Lineklaver, 6 Kveitelineklaver, 8 linestamper, 170 Glasskavler, 10 garn og linestaurer, 14 torske og kveitehøtter, 19 torske/line og juksaruller, 3 laksegarn, 2 torskegarn, 12 flyndregarn, 5 øsekar av tre, 22 hakker, spader og makkegreiper, 2 seil, Messangmast av tre fra 1928, 45 juksa angler m/jarstein, 3 seilror til Nordlandsbåter, 2 seilbåt messanger, 2 fyr lamper til forvarming av båt motor, 8 pakker angler til hyse/torskeline, 4 harpuner til flyndrefangst, 2 jernspyd til å tre fiskehoder til tørking, kveitegarn

Totalt 411 diverse fiskerelatert utstyr

Jakt/fangst redskaper

Fellesaks, 2 revesakser, 2 nakkrats til reveskinn, ulvesaks, oterjern, 2 haglegevær, jervesaks, røyskattsaks, jaktski

12 jakt/fangstrelaterte gjenstander

Andre typer gjenstander

Filmfremviser, sykehuskrykker, 22 bibler og sangbøker, 3 gyngestoler, kurvstol, 3 kjøkkenstoler, 6 krakker, 9 malerier, 7 forskjellige bøker, 8 reinsletøy, 3 vinballonger, 4 jernovner, sengebek, 7 ryggsekker, bord, 3 vaskebenker, 5 hustelefoner, 2 Amerika koffert, regnings/kvitteringsbok, 3 bøker av «Våre Falne» 1940-45, 2 Reinsdyrsaler fra Mongolia

Totalt 93 diverse andre gjenstander

Vurdering

Samlet sett framstår Helmer Losoas «Sjøsamiske samlinger» som en innholdsrik gjenstandssamling som dekker store deler av nærings- og dagliglivet til den sjøsamiske befolkningen i Nesseby i perioden 1830-1950. Gjenstandssamlingen har en betydelig andel fiskerelaterte bruksredskaper, som i dag er gått ut av bruk. Spesielt fiskeridelen framstår derfor som utfyllende i forhold til Varanger samiske museums eksisterende samling. Det er også et betydelig antall gjenstander fra rett før, under og etter andre verdenskrig knyttet til den daglige husholdningen, slikt som man hadde i alle

hjem. Dette er gjenstander som gir dagens generasjon et innblikk i hvordan folk levde før, og som vekker minner for etterkrigstidens generasjon. I seg selv er disse gjenstandene i stor grad fabrikk-/masseproduserte, slik som telefon, radio, symaskiner og diverse kjøkkenutstyr. Men de har likevel betydning som dokumentasjon av lokalbefolkningens hverdagsliv.

I stiftelsesdokumentet for Deanu ja Várjjat Museasiida/Tana og Varanger Museumssiida vedtatt 07.05. 2010 er det tydeliggjort at: *“Várjjat Sámi Musea/Varanger Samiske Museum har som hovedmål å dokumentere, utforske og formidle den sjøsamiske kulturhistoria i Finnmark, med hovedvekt indre Varanger. Museet vektlegger videre dokumentasjon og formidling av duodji, samisk forhistorie og samisk samtid.”* I forhold til primærkriteriene for vurdering av kulturhistoriske samlinger, kan man slå fast at samlingen er en innertier når det kommer til å fortelle om en periode hvor den sjøsamiske kulturen var i en endringsprosess ved å gi et tidsbilde av hvordan livsmønster innerst i Varangerfjorden artet seg i overgangen til moderne tid. Samlingen vil derfor kunne bidra til at man bedre forstår denne perioden, og ikke minst vil gjenstander fra mange ulike aspekter av folks liv og virke gi rom for formidling til nye generasjoner. Den kunnskapsmessige betydningen knyttes i stor grad til at samlingen representerer så mange ulike sider av livet; fra fiske og fangst til kjøkkenarbeid og husdyrhold. Sosialt og åndelig har samlingen betydning ved å løfte frem og gi status til den nære historien, som under en tid med fornorskning ikke vurderte sjøsamenes nøysomhet og kreativitet i gjenbruk og selvkonstruerte redskaper på en positiv måte. Utallige gjenstander vitner om nettopp denne verdien i den sjøsamiske kulturen, og i vår tid har vi mulighet til å løfte frem akkurat slike sider av den sjøsamiske selvbergingsfilosofien som en inspirasjon og stolthet over tidligere generasjoners bestrebelser. Graden av egenproduserte og reparerte gjenstander, spesielt ulike typer verktøy og fiskeredskaper gir innsikt i denne mentaliteten, som bunner i en tradisjonsforståelse hvor praktisk kunnskap er en rikdom. Samlet sett reflekterer samlingen et tidsbilde. Siden den har en fellesnevner i at den er knyttet til den sjøsamiske kulturhistorien i indre Varanger, så har det mindre betydning at ikke hver enkelt gjenstand er lokalt produsert eller unik. Selv om de kan være fabrikkprodusert eller tilvirket i et annet område, så har de likefullt vært en del av det sjøsamiske hverdagslivet. I og med at det er én person som har stått for innsamlingen, Helmer Losoa, og han har innlemmet gjenstander fra nærområdet, så ligger det en egen verdi i å holde den samlet. Museumsfaglig så ligger betydningen først og fremst i kunnskapen om gjenstandenes proveniens som Helmer Losoa besitter. Det at han vet hvor en gjenstand stammer fra, hvem som har brukt den og hva den har vært brukt til er det som løfter samlingens museale betydning. VSM har ikke hatt kapasitet til å ta imot gjenstander i et slikt omfang, og *“Sjøsamiske samlinger”* i Byluft utfyller i stor utstrekning det man har oppbevart i utstilling og magasin i Varangerbotn.

Anbefalinger

Det er Várjjat Sámi Musea/Varanger Samiske Museum sin museumsfaglige vurdering at Helmer Losoas *“Sjøsamiske samlinger”* bør overtas av Nesseby kommune og innlemmes i samlingen ved Varanger samiske museum. Samlingen bør overtas som helhet. VSM sitt magasin er fullt, og man vil ikke ha plass til alle gjenstandene. Man har dessuten ikke noe egnet sted til å oppbevare store gjenstander som båter. Nesseby kommune bør som eier av Varanger samiske museums lokaler sette i gang arbeid med å skaffe til veie lokaler som er egnet til å oppbevare og formidle gjenstandssamlingen fra Byluft.

Konsekvenser ved å overta samlingen:

-VSMs arbeid så langt har skaffet en grunnleggende oversikt over omfang og innhold i samlingen. Ved en overtakelse må man sette igang et større prosjekt med å katalogisere hver enkelt gjenstand med tanke på hvordan den skal dokumenteres og ivaretas. I og med at det av noen gjenstandstyper finnes relativt mange eksemplarer bør man foreta en utvelgelse av hvilke gjenstander som kan oppbevares som rekvisittlager og brukes i formidling.

-det vil være behov for lokaler; både utstillingslokaler til å vise fram utvalgte gjenstander i en meningsfull kontekst, og klimaregulert magasinlokale til å bevare de gjenstandene som tas inn i den ordinære museumssamlingen på forsvarlig måte. En særlig utfordring er magasinering av større gjenstander, som båter. Begge typer lokaler krever selvsagt tilsyn og vedlikehold.

Konsekvenser ved å ikke overta samlingen:

-samlingen består som helhet av gjenstander som ikke produseres lenger. Gjenstandene er en ressurs til å forstå vår nære fortid som ikke er fornybar. Hvis gjenstandssamlingen blir skadet eller spredt for alle vinder ved privat avhending, så forsvinner også en del av det materielle grunnlaget for den sjøsamiske kulturen ut av Nesseby kommune. Med det minsker muligheten til å forstå og formidle kunnskap til kommende generasjoner.

Jon Samuel Nilsen og Helmer Losoa under gjennomgang av gjenstandssamlingen på Byluft, april 2018.

Foto: Jorunn Jernsletten

Eksempel på registrering med fotografi og løpenummer:

285.betøyningsbøye til laksenot Emil Losoa, Byluft

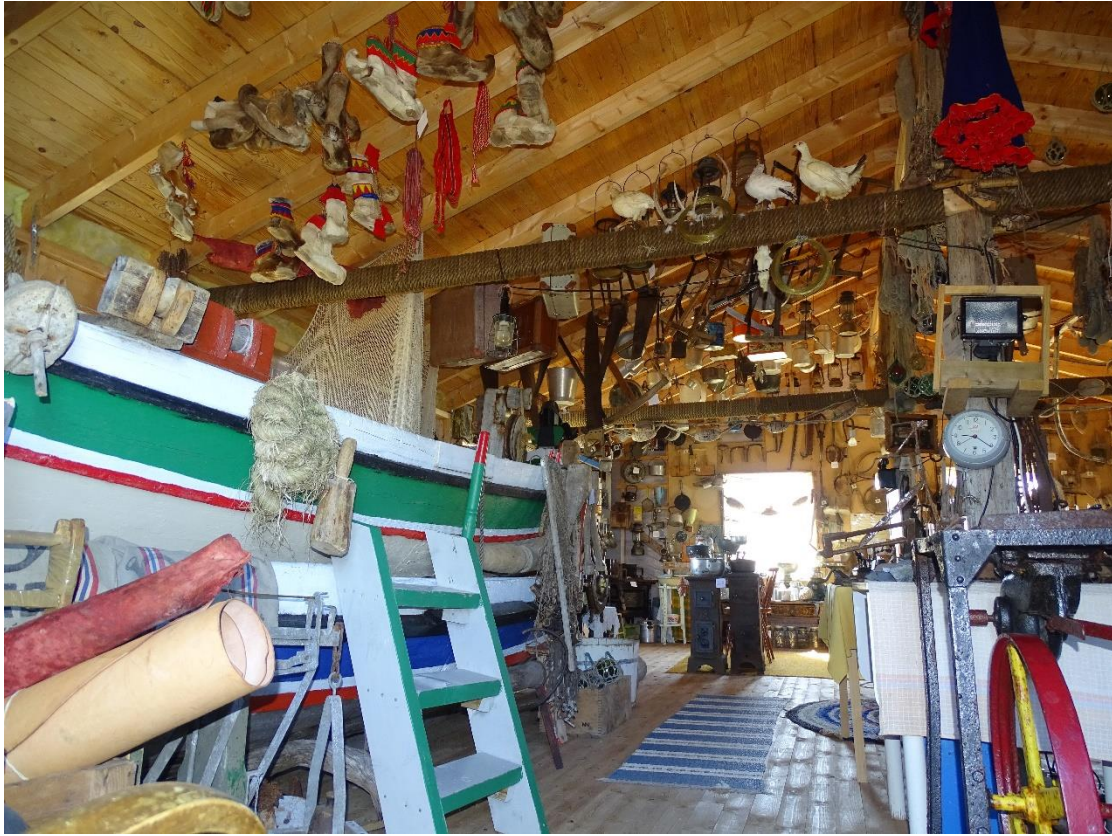
Datering: rundt 1930-1950

Oversiktsbilde av deler av samlingen. Foto: Jon Samuel Nilsen

Oversiktsbilde av deler av gjenstandssamlingen. Foto: Jon Samuel Nilsen

Oversiktsbilde av deler av gjenstandssamlingen. Foto: Jon Samuel Nilsen

Oversiktsbilde av deler av gjenstandssamlingen. Foto: Jon Samuel Nilsen

Oversiktsbilde av deler av gjenstandssamlingen. Foto: Jon Samuel Nilsen

Beivi/Dato 03.09.2018
Čuj./Referanse 2018/447-0 /

Oddleif Nilsen
40 44 05 22
oddleif.nilsen@nesseby.kommu
ne.no

Lávdegoddi/Utvalg	Čoahkkináššenr/Møtesaksnr	Čoahkkinbeaivi/Møtedato
Ovdagoddi/Formannskapet	31/18	11.09.2018
Giellddastivra/Kommunestyret		27.09.2018

Finansiering av utomhusarbeider rådhuset

Rådmannens innstilling

1. Kommunestyret bevilger inntil kr. 396.000 til investering av utskifting av motorvarmere og stolper/lysarmaturer samt grunnarbeider for asfaltering ved rådhuset.
2. Bevilgningen utgiftsføres disposisjonsfond.
3. På investeringsbudsjettet for 2019 avsettes det kr. 100.000 til asfaltering utenfor rådhuset og andre kommunale plasser/veger.

Bakgrunn for saken

De fleste motorvarmere og lysarmaturer ved rådhuset er ødelagt og en del av asfalten utenfor rådhuset er i meget dårlig stand.

Fra politisk ledelse er det kommet signaler om at en ønsker om å få utbedret dette før vinteren.

Det er innhentet tilbud fra lokale maskin- og elektroentreprenører på dette arbeidet.

I dette inngår saging og fjerning av 3 m asfalt langs kanten av parkeringsplassen, og justering av kantsteinene til riktig nivå, duk og utskifting av eksisterende og komprimering av nye masser som klargjøring til asfaltering samt fundament for nye motorvarmere. I tillegg skal det monteres 14 stk. motorvarmesøyler og utskifting av 10 stk. stolper/lysarmaturer.

Det er noe usikkert om kabelen som fører til lys- og motorvarmesøyler må skiftes ut eller repareres. En har derfor satt av kr. 65.000 til uforutsette kostnader.

Arbeidet er tenkt utført i løpet av høsten. Asfaltering er tenkt utført i 2019.

Basert på tilbudene vil kostnadsoverslaget være som følger: (alle summer er eks. mva)

Grunnarbeider/fundament for motorvarmere:	kr. 110.000
Lysarmaturer/stolper 10 stk.	kr. 101.000
14 stk. motorvarmesøyler	kr. 120.000
Uforutsette kostnader (skifte av el-kabel)	<u>kr. 65.000</u>
Sum	kr. 396.000

Vurderinger

Som nevnt under merknader er kun noen få av motorvarmerne og lysarmaturene som fungerer. Asfalten i meget dårlig stand og det bør før eller siden gjøres noe med dette. For besøkende gir det et dårlig inntrykk å ha slike utearealer. For ansatte og besøkende er det også en stor ulempe at parkeringsplassen er dårlig belyst og motorvarmerne ikke fungerer.

Det foreslås å utsette asfalteringen til neste år slik at grunnen kan «sette seg». En foreslår å avsette kr. 100.000 på investeringsbudsjettet for 2019 til asfaltering utenfor rådhuset samt utbedring av kommunale parkeringsplasser og veger. Med dette tenkes bl.a. den kommunale parkeringsplassen utenfor Coop som har store huller og evt. andre veger.

Mulige alternative løsninger og konsekvenser

1. Kommunestyret vedtar å ikke bevilge midler til utomhusarbeid ved rådhuset. Dette kan tas opp igjen på et senere tidspunkt.

Beaivi/Dato 04.09.2018
Čuj./Referanse 2014/861-0 /
223

Ole Petter Skoglund
40440543
olepetter.skoglund@nesseby.ko
mmune.no

Lávdegoddi/Utvalg	Čoahkkináššennr/Møtesaksnr	Čoahkkinbeaivi/Møtedato
Ovdagoddi/Formannskapet	32/18	11.09.2018

Varanger som natur- og kulturpark - bærekraftprosjekt

Rådmannens innstilling

- Nesseby kommune ønsker å være en aktiv bidragsyter for å oppnå merket for bærekraftig reiseliv. Det betyr bl a:
 - a. Bistå administrativt til dokumentuthenting for å besvare enkelte indikatorer som ligger i kravene
 - b. Delta i samarbeidsprosjekter som skal utvikle Varanger som reisemål
 - c. Være en pådriver for gjennomføring av bærekraftiltak i egen virksomhet; vurdere resertifisering som miljøfyrtårn
 - d. Vurdere å legge inn miljøkrav i anbud
- Nesseby kommune bidrar med sum basert på sin andel av innbyggerne i samarbeidskommunene til gjennomføring av fase 2 i bærekraftprosjekt under forutsetning av Innovasjon Norges økonomiske medvirkning.

Varangerbotn, 04.09.18

Olaf Trosten
Administrasjonssjef

Saksbehandler

Ole Petter Skoglund

Bakgrunn for saken

Reiseliv og bærekraft er et tema som har fått mer og mer oppmerksomhet. I sommer har media hatt mye fokus på overturisme og klima- og miljøutfordringer på mange reisemål. I et slikt perspektiv er det svært viktig at Varanger er godt i gang med jobben for å være godt forberedt på det som vil avgjøre om vi framover blir oppfattet som et reisemål med bærekraft fokus. Gjennom tydelige internasjonale trender vet vi at både reiselivsoperatører og den enkelte turist blir mer og mer opptatt av bærekraft.

Varanger er sakte men sikkert på veg til å bli et populært reisemål. Gjennom det siste tiåret har det vært gjennomført en rekke store og små prosjekter som har bidratt til større interesse utenfra og oppbygging av mange små bedrifter i tillegg til overnattingssteder.

Et bevisst strategisk grep over tid har vært å satse på Varanger som en god destinasjon for fugleturister. Den nasjonale turistvegen fra Varangerbotn til Hamningberg har også vært viktig for regionen. Vi ser nå at det skjer ei økning i turisttrafikken. De fleste aktørene ser behovet for å samordne oss og være bedre forberedt på at vi kommer til å få flere turister til vår region. De ser også nødvendigheten av at bærekraftperspektivet må ligge i bunnen for den videre utviklinga.

Kommunene Vardø, Vadsø, Nesseby og Båtsfjord startet i 2009 et samarbeid om prosjektet ”Varanjargga – Varekiniemi – Varangerhalvøya” som en del av Miljødirektoratets program ”Naturen som verdiskaper”. Det var et naturlig samarbeid fordi de fire kommunen grenser til Varangerhalvøya Nasjonalpark. Arbeidet ble fulgt opp gjennom flere prosjekter over tid og har ført oss til etablering og godkjenning av den regionale parken Varanger Arctic Norway som er en samarbeidsplattform eid av de fire kommunene som samarbeider med næringsliv, offentlige institusjoner og utviklingsmiljøer. (Det ser forøvrig nå ut til at Berlevåg kommune ønsker å være med i parken.)

Et resultat av samarbeidet er etableringa av det kommersielle salgs- og bookingselskapet Visit Varanger AS (<https://www.visitvaranger.no/nb/velkommen-til-varanger-en-fantastisk-opplevelse>) som er organisert med 8 eiere og 24 samarbeidspartnere (noen av dem også fra kommunene Sør-Varanger, Berlevåg og Tana). Flere ganger i året inviterer den regionale parken til møter med reiselivsaktører (også dem som ikke er med i Visit Varanger AS), museer, andre offentlige myndigheter, reinbeitedistrikt og frivillige lag/foreninger for deltakelse og medvirkning i planlegging og aktiviteter (parkmøter).

Varanger Næringsssenter AS som sekretariat for den regionale parken har prosjektansvar og prosjektlederrollen i bærekraftprosjektet. Det var Innovasjon Norge Arktis som tok initiativet til samarbeid om prosjektet. Vi har fram til nå fått ca. 400.000 kroner fra Innovasjon Norge for å jobbe med lokal/regional forankring, statuskartlegging, rapportering og en handlingsplan.

Organisering og kommunikasjon

Vi følger Innovasjon Norge sine råd om organisering av prosessen for å kvalifisere oss til merket for bærekraftig reisemål:

Medlemmer i styringsgruppa	Ordfører Geir Knutsen i Båtsfjord kommune Ordfører Knut Store i Nesseby kommune Ordfører Hans-Jacob Bønå i Vadsø kommune Ordfører Robert Larsen i Vardø kommune Daglig leder Ingela Mästerbo fra Varanger Næringsssenter AS (prosjektansvarlig) Prosjektleder Veronje Kelly fra Visit Varanger AS (repr for reiselivsnæringa) Rådgiver Ann Kristin Gjelsten fra Innovasjon Norge Arktis
----------------------------	---

Prosjektleder	Wenche Pedersen fra Varanger Næringsssenter AS
Prosessveileder	Anne Dorte Carlson
Delprosjekter	Etter behov
Arbeidsgrupper	Etter behov

Prosjektleder har et særskilt ansvar for kommunikasjonen i prosjektet. Parkmøtene i regi av den regionale parken der en rekke aktører jevnlig inviteres til idéutvikling, planlegging og kompetanseheving brukes aktivt inn i oppfølging av prosjektet for å ivareta medvirkning og involvering. Vi bruker både facebooksidene til Varanger Arctic Norway og Varanger Næringsssenter.

Forankring av handlingsplanen skjer gjennom behandling både i kommunene og styret i Visit Varanger AS. Oppfølging av handlingsplanen skjer i styringsgruppa og i forbindelse med parkmøtene som arrangeres flere ganger pr år. Finnmark fylkeskommune og Fylkesmannen i Finnmark orienteres i tillegg i egne møter. Det legges opp til årlige rapportering til kommunene.

Det er et mål at arbeidet med bærekraftig utvikling videreføres også etter prosjektperioden på tre år.

Kravene til et bærekraftig reisemål

Bærekraftig reisemålsutvikling er en viktig satsing i Innovasjon Norge:

"Bærekraft i reiselivet handler i hovedsak om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter for å dekke sine behov. Temaer som natur, miljø- og klimapåvirkning, samspill reiseliv/lokalsamfunn – og næringsens økonomiske verdiskaping er sentralt i forståelsen av et bærekraftig reiseliv." <https://www.visitnorway.no/innsikt/merket-for-baerekraftig-reisemaal/>

Innovasjon Norge beskriver merkeordningen (selve standarden som vedlegg):

" ... et verktøy for å systematisere arbeidet med bærekraft på reisemål der reiselivsnæringen er pådriver. Ved å kartlegge ulike kriterier fordelt på de tre dimensjoner av bærekraft (miljømessig, sosial og økonomisk) signaliserer stedene at de er i gang med et langsiktig arbeid for økt bærekraft. Å bli merket som et bærekraftig reisemål betyr at destinasjonen over tid prioriterer målet om økt bærekraft, ikke at stedet ER bærekraftig. Merkeordningen er et redskap for utvikling, og reisemålene må vise en forbedring på sikt."

" I bunnen ligger en politisk og næringsmessig vilje i lokalsamfunnet om en mer bærekraftig steds- og reisemålsutvikling."

I merkeordningen er det utarbeidet en standard med 104 kriterier og indikatorer som skal besvares, som det skal bygges tiltak rundt og som skal forbedres på sikt. En del av merkeordningen er en arbeidsprosess som skal hjelpe reisemålet med å levere på standardens krav. (Vedlegg II) Innovasjon Norge har egne prosessveiledere som bidrar i arbeidsprosessen.

Varanger har så langt utarbeidet en statusrapport for reisemålet og jobber akkurat nå med endelig rapport på kriteriene A + B (se vedlegg II) som handler om forankring og implementering politisk og på reisemålet (næring). Vi må svare for hva som finnes av kommunale og regionale planer og reiselivsnæringens egne strategier framover. Miljøsertifisering av bedriftene – og kommunene – som deltar i prosjektet er også særskilt viktig.

Et krav i første del av standarden er at de involverte kommunene må gjøre formelle vedtak om medvirkning og fellesfinansiering. Styringsgruppa i den regionale parken som består av ordførerne i de fire kommunene Båtsfjord, Vardø, Vadsø og Nesseby har sagt ja til å gå i gang med prosjektet. Men for å komme videre – og sikre ytterligere finansiering – kreves formannskaps/kommunestyrevedtak.

Det stilles også krav om økonomiske bidrag. Innovasjon Norge antydte på forrige møte i styringsgruppa at Varanger kan forvente opp til 700 000 kroner til neste fase. Da betyr at hver av kommunene må bidra med 50 000 kroner.

Det er laget et handlingsplan (se vedlegg III) som skal sikre at vi kommer i mål med å få godkjent kravene i standardens kriterier C+D+E.

Når det gjelder kommunenes medvirkning i prosjektet vil det i stor grad dreie seg om administrativ hjelp til å skaffe fakta når det gjelder forskjellige typer planer (bl. a. næring, arealer, kulturminner), internt fokus på bærekraft, tilrettelegging for stier og løyper, merking, søppel- og avfallshåndtering, vannkvalitet, anskaffelsesregler, kommunikasjon med befolkningen knyttet til reiselivssatsinga osv. Det vil også bli spørsmål om medvirkning i arbeidsgrupper jfr. handlingsplanen.

Mål og strategier i handlingsplanen

Hovedmålet for Varanger Arctic Norway Regionalpark er formulert slik:

” Der unik natur, kultur, mennesker og næringsliv spiller hverandre gode og gir vekst”.

Vi har i følgende målsettinger for prosessen med merket bærekraftig reisemålsutvikling:

- Å styrke bedriftenes levedyktighet, verdiskapinga og kompetansen i regionen
- Å bidra til gode relasjoner og samhandling mellom mange aktører
- Å bidra til positiv og troverdig markedsføring av vår region
- Å styrke samarbeidet med lokalsamfunnene og bidra til å skape stolthet for regionen som reisemål
- Å øke kunnskapen om hvordan vi bevarer natur, kultur og miljø på lang sikt
- Å kvalifisere oss for merket for bærekraftig reisemål

Resultater jfr. målene som vi vil være fornøyd med i et perspektiv på tre år:

- At vi har fått flere reiselivsbedrifter og flere ansatte (med jobbkvalitet)
- At mange vil ”være med” – gjennomført flere samarbeidsprosjekter og skapt nye nettverk
- At antallet turister går opp og vi leverer mer kvalitet
- At mange flere kan/forstår og tar på seg ”vertskapsrollen” (ut over reiselivet)
- At vi liker å ha turister i våre lokalsamfunn og at fokus på bærekraft bidrar til bolyst
- At vi får til en balansert utvikling mellom bevaring og bruk
- At vi får merket

Vedlegg I: Ti prinsipper for bærekraftig reiseliv

Vedlegg II: Innovasjon Norge sin standard for bærekraftig reisemål

Vedlegg III: Handlingsplan for Varanger

Vurderinger

Utvikling av Varangerregionen som bærekraftig reisemål vil utvilsomt gi et fortrinn for de kommuner og samarbeidsbedrifter som deltar i prosjektet Varanger Arctic Norway. Det har over flere år blitt arbeidet med å samle kommuner og reiselivsaktører for å gi en helhetlig opplevelse av Varanger som reiselivsdestinasjon.

Vi har i Nesseby kommune flere aktører som de senere år har gjennomført og fortsetter å planlegge relativt store investeringer i reiselivsprodukter. Eksempler på dette er det planlagte overnattingstilbudet til Arild Kero, og Edgar Olsens panoramahytter og kongekrabbesafari på Kløvnnes. I tillegg finnes flere aktører som satser på reiseliv i kommunen, både gjennom utleie av feriehuse og hytter, hundekjøring og scootersafari på vinterstid, samisk opplevelsesturisme osv.

Nesseby kommune er gjennom sin geografiske plassering og størrelse, kombinert med få innbyggere og næringslivsaktører, i en spesiell posisjon i dette prosjektet. Oppfatningen har lenge vært at Nesseby kommune kun har vært et stoppested på gjennomreise, og i liten grad en destinasjon i seg selv. Denne utviklingen ser man er i ferd

med å snu – derfor kan det synes formålstjenlig for Nesseby kommune å gjennom deltakelse i Varanger Arctics prosjekter bidra til å stimulere og videreutvikle reiselivet i kommunen. Som en liten kommune i et stort landskap, med begrensede ressurser med tanke på næringslivsprosjekter, er det naturlig å søke samarbeidsordninger med nabokommuner for å oppnå stordriftsfordeler og synergier gjennom nettopp prosjekter som Varanger Arctic Norway. Imidlertid er det etter administrasjonens oppfatning mest rimelig å forvente at kostnadsdelingen i prosjektet bør utregnes etter innbyggertall, som jo er en velprøvd fordelingsnøkkel i interkommunale satsinger og samarbeid. Uavhengig av kostnadsfordelingen mellom samarbeidskommunene er det etter administrasjonens oppfatning ingen tvil om at reiselivsaktører og andre næringsdrivende i kommunen vil nyte store fordeler av å være representanter for en bærekraftig reiselivsdestinasjon. På bakgrunn av dette innstilles det på å vedta deltakelse.

Mulige alternative løsninger og konsekvenser

Alternativt vedtak 1:

- Nesseby kommune ønsker å være en aktiv bidragsyter for å oppnå merket for bærekraftig reiseliv. Det betyr bl a:
 - a. Bistå administrativt til dokumentuthenting for å besvare enkelte indikatorer som ligger i kravene
 - b. Delta i samarbeidsprosjekter som skal utvikle Varanger som reisemål
 - c. Være en pådriver for gjennomføring av bærekraftiltak i egen virksomhet; vurdere resertifisering som miljøfyrtårn
 - d. Vurdere å legge inn miljøkrav i anbud
- Nesseby kommune bidrar med 50.000 kroner til gjennomføring av fase 2 i bærekraftprosjekt under forutsetning av Innovasjon Norges økonomiske medvirkning.

Alternativt vedtak 2: Søknaden avslås

Standard for Bærekraftig reisemål

Kriterier og
indikatorer

VERSJON 2.0 - 04.07.2017

**BÆREKRAFTIG
REISEMÅL**
LOKALT ENGASJEMENT
I ET LANGT PERSPEKTIV

A s3

Forankring og implementering politisk

B s4

Forankring og implementering på reisemålet

C s5

Bevaring av natur, kultur og miljø

- C1. Kulturell rikdom
- C2. Landskapets fysiske og visuelle integritet
- C3. Biologisk mangfold
- C4. Rent miljø og ressurseffektivitet

D s8

Styrking av sosiale verdier

- D5. Lokal livskvalitet og sosiale verdier
- D6. Lokal kontroll og engasjement
- D7. Jobbkvalitet for reiselivsansatte
- D8. Gjestetilfredshet, trygghet og opplevelseskvalitet

E s10

Økonomisk levedyktighet

- E9. Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reisemål gjennom lokal verdiskaping
- E10. Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsbedrifter

A

Forankring og implementering politisk

KRITERIER	INDIKATORER
A1 Bærekraftig reiseliv skal være integrert i relevante planer og strategier regionalt og kommunalt	<ol style="list-style-type: none">1. Er bærekraftig reiseliv beskrevet i kommunal(e)- og/eller regional(e) planer og strategier slik at fremtidig ressursforvaltning og verdiskaping er ivaretatt2. Har kommunen(e) fattet politisk vedtak om å være en aktiv bidragsyter for å oppnå merket for bærekraftig reisemål

B

Forankring og implementering på reisemålet

KRITERIER	INDIKATORER
B1 Reisemålet har en flerårig reisemålsstrategi som er tilpasset reisemålets størrelse og som er utviklet gjennom en åpen prosess.	<ol style="list-style-type: none">1. Er strategien vedtatt av destinasjonsledelsen og minimum oppdatert hvert 3. år2. Er det en plan for minimum årlig orientering om status på strategien i kommunestyret
B2 Reisemålet har en handlingsplan for bærekraftig reiselivsutvikling	<ol style="list-style-type: none">1. Dekker planen gapene mellom standarden for bærekraftig reisemål og status på reisemålet (GAP analyse)2. Er det en plan for minimum halvårlig orientering om status på handlingsplanen for medlemsbedriftene
B3 En betydelig andel av reiselivsbedriftene på reisemålet skal delta aktivt i finansiering, utvikling og markedsføring av reisemålet	<ol style="list-style-type: none">1. Andel av reiselivsbedrifter som har skriftlig avtale om betaling av årlig medlemsavgift eller finansiering av fellestiltak2. Andel av medlemsbedrifter som er involvert i destinasjonsledelse, relevante utvalg og prosjekter3. Tar destinasjonsledelsen initiativ til å involvere lokale aktører, utbyggere og eiere av fritidsboliger i utvikling av reisemålet
B4 Destinasjonsledelsen skal arbeide for økt antall merker og sertifiseringer for miljø, kvalitet og bærekraft i reiselivsbedriftene	<ol style="list-style-type: none">1. Selskapet som har destinasjonsledelsen er miljøsertifisert2. Antall iverksatte tiltak siste tre kalenderår for å øke antall sertifiseringer/merkinger3. Antall markedstiltak siste tre kalenderår som fremhever sertifiserte og merkede reiselivsbedrifter

C

Bevaring av natur, kultur og miljø

C1. KULTURELL RIKDOM

KRITERIER	INDIKATORER
C1-1 Det skal finnes en oversikt over materiell- og immateriell kultur og kulturarv; steder, objekter eller tradisjoner av kulturell interesse, og som kan være en ressurs for reiselivet	<ol style="list-style-type: none">1. Destinasjonsledelsen har definert hva som er av både kulturell- og kulturhistorisk interesse2. Reisemålet har retningslinjer eller forskrifter som er utformet for å beskytte kulturressurser
C1-2 Det skal finnes plan(er), utviklet i en åpen prosess, for formidling og aktiv bruk av materiell- og immateriell kultur og kulturarv; steder, objekter eller tradisjoner av kulturell interesse (Ref. C1-1)	<ol style="list-style-type: none">1. Bidrar planen(e) til reiselivets bruk, bevaring og formidling av reisemålets kulturarv2. Andel av de 10 største arrangementer som er basert på aktiv bruk av steder, objekter eller tradisjoner av kulturell interesse3. Antall reiselivsbedrifter med kvalitetsmerking for kulturarv4. Er korrekt formidling av områder av kulturell interesse gjort tilgjengelig på relevante språk og steder på reisemålet
C1-3 Det skal arbeides aktivt for utvikling av det lokale mattilbudet	<ol style="list-style-type: none">1. Andel av serveringsbedrifter som tilbyr minimum 25% lokalt og regionalt produsert mat og/eller drikke2. Andel av serveringsbedrifter som tilbyr minimum 25% retter og/eller drikke med lokal og regional tilhørighet3. Antall virksomheter som produserer lokal og regional mat og/eller drikke4. Antall virksomheter med kvalitetsmerking for lokal mat/drikke

C2. LANDSKAPETS FYSISKE OG VISUELLE INTEGRITET

KRITERIER	INDIKATORER
C2-1 Det skal tas hensyn til landskapets fysiske og visuelle integritet ved gjennomføring av bygg- og anleggstiltak	<ol style="list-style-type: none">1. Er det gjennomført landskapsanalyse som beskriver landskapsområders verdier og bruk2. Reisemålet har retningslinjer som ivaretar og sikrer landskapshensyn3. Andel innvilgede dispensasjonssøknader for nybygg i 100-m. beltet langs saltvann, vann og vassdrag

C3. BIOLOGISK MANGFOLD

KRITERIER	INDIKATORER
C3-1 Destinasjonsledelsen skal bidra i arbeidet med besøksstrategi og sårbarhetsanalyse i tilknytning til nasjonalparker/verneområder	1. Er det utarbeidet besøksstrategi for nærliggende nasjonalpark(er)/verneområde(r) der reisemålet har bidratt aktivt inn i arbeidet 2. Er det i denne forbindelse gjennomført sårbarhetsanalyse i områder hvor det er avdekket utfordringer knyttet til sårbare naturverdier og/eller mye besøk
C3-2 Det skal finnes en oversikt over naturområder som kan være en ressurs for reiselivet	1. Destinasjonsledelsen har definert hva som er naturområder, deriblant landskapsområder med natur- og kulturarv, av særskilt interesse for reiselivet 2. Antall merkede ruter etter nasjonal mal for skilting og gradering
C3-3 Det skal finnes plan(er), utviklet i en åpen prosess, for formidling og bruk av viktige naturområder av særskilt interesse for reiselivet, som minimerer uønsket belastning fra besøkende (Ref. C3-2)	1. Hvor mange verneområder av særskilt interesse for reiselivet finnes innenfor reisemålet 2. Finnes det forvaltningsplaner for disse verneområdene som bidrar til reiselivets bruk, bevaring og formidling 3. Er korrekt formidling av natur og naturtyper av særskilt interesse gjort tilgjengelig på relevante språk og steder på reisemålet 4. Er det gjennomført tiltak for å bøte på reiselivets eventuelle negative påvirkning på biologisk mangfold/naturmangfold (for eksempel reparasjon av stier, skilting, styring av ferdsel etc)
C3-4 Destinasjonsledelsen har et system for å sikre samsvar med lokale, nasjonale og / eller internasjonale standarder for høsting, fremvisning og salg av sopp, planter og dyr	1. Har destinasjonsledelsen gjennomført tiltak for å informere reiselivsbedriftene og / eller gjestene om gjeldende regelverk og forvaltning

C4. RENT MILJØ OG RESSURSEFFEKTIVITET

KRITERIER	INDIKATORER														
C4-1 Destinasjonsledelsen skal arbeide for økt antall miljøsertifiseringer på reisemålet	1. Reisemålets kommuneadministrasjon(er) er miljøsertifisert 2. Andel miljøsertifiserte reiselivsbedrifter 3. Antall miljøsertifiserte reiselivsbedrifter 4. Antall sertifiserte reiselivsbedrifter av reisemålets 10 største reiselivsbedrifter- målt etter omsetning														
C4-2 Bruk av transport til reisemålet skal måles	1. Andel gjester som ankommer med: <table border="0"> <tr> <td>- fly / helikopter</td> <td>- bil</td> </tr> <tr> <td>- buss</td> <td>- elektrisk drevet kjøretøy</td> </tr> <tr> <td>- tog</td> <td>- motorsykkel</td> </tr> <tr> <td>- båt/cruise</td> <td>- sykkel</td> </tr> <tr> <td>- privat- eller leiebil (bensin/diesel)</td> <td>- annen offentlig transport</td> </tr> <tr> <td></td> <td>- annet</td> </tr> </table>	- fly / helikopter	- bil	- buss	- elektrisk drevet kjøretøy	- tog	- motorsykkel	- båt/cruise	- sykkel	- privat- eller leiebil (bensin/diesel)	- annen offentlig transport		- annet		
- fly / helikopter	- bil														
- buss	- elektrisk drevet kjøretøy														
- tog	- motorsykkel														
- båt/cruise	- sykkel														
- privat- eller leiebil (bensin/diesel)	- annen offentlig transport														
	- annet														
C4-3 Bruk av transport til aktiviteter skal måles	1. Andel gjester som benytter: <table border="0"> <tr> <td>- fly / helikopter</td> <td>- bil</td> </tr> <tr> <td>- buss</td> <td>- elektrisk drevet kjøretøy</td> </tr> <tr> <td>- tog</td> <td>- motorsykkel</td> </tr> <tr> <td>- båt</td> <td>- sykkel</td> </tr> <tr> <td>- privat- eller leiebil (bensin/diesel)</td> <td>- annen offentlig transport</td> </tr> <tr> <td></td> <td>- til fots</td> </tr> <tr> <td></td> <td>- annet</td> </tr> </table>	- fly / helikopter	- bil	- buss	- elektrisk drevet kjøretøy	- tog	- motorsykkel	- båt	- sykkel	- privat- eller leiebil (bensin/diesel)	- annen offentlig transport		- til fots		- annet
- fly / helikopter	- bil														
- buss	- elektrisk drevet kjøretøy														
- tog	- motorsykkel														
- båt	- sykkel														
- privat- eller leiebil (bensin/diesel)	- annen offentlig transport														
	- til fots														
	- annet														

C4. RENT MILJØ OG RESSURSEFFEKTIVITET FORTS.

KRITERIER	INDIKATORER
C4-4 Destinasjonsledelsen skal arbeide for å redusere utslipp / transportbehov	<ol style="list-style-type: none">1. Antall nye tiltak siste kalenderår som bidrar til å redusere utslipp / transportbehov til destinasjonen2. Antall nye tiltak siste kalenderår som bidrar til å redusere utslipp / transportbehov internt på reisemålet3. Antall ladepunkt dedikert for elektrisk kjøretøy
C4-5 Destinasjonsledelsen skal arbeide for å redusere energiforbruk	<ol style="list-style-type: none">1. Energiforbruk for alle reiselivsbedrifter i kWt pr. gjestedøgn2. Andel reiselivsbedrifter som har gjennomført energibesparende tiltak siste tre kalenderår3. Antall iverksatte tiltak for minimering av lys- og støyforurensning fra reiselivsbedriftene
C4-6 Destinasjonsledelsen skal arbeide for å øke andelen av fornybar energi	<ol style="list-style-type: none">1. Andel energibruk pr år dekket av fornybare energikilder
C4-7 Destinasjonsledelsen skal arbeide for redusert forbruk og høy kvalitet på vannressursene	<ol style="list-style-type: none">1. Vannforbruk – kvantitet årlig2. Renhetsgrad drikkevann (Kimtall)3. Årlig kontroll av renhetsgrad i badevann
C4-8 Destinasjonen skal besørge et tilstrekkelig antall returpunkter for avfallshåndtering	<ol style="list-style-type: none">1. Antall returpunkt(er) for kildesortert avfall fra fritidsboliger på relevante (minimum 3) fraksjoner2. Antall toaletter og avfallsreturpunkter som er tilrettelagt på naturlige samlingspunkter og med tømmefrekvens etter behov:<ul style="list-style-type: none">- i utmark- i sentrumsområder3. Antall tømmestasjoner for bobil
C4-9 Reiselivsbedrifter skal kildesortere sitt avfall	<ol style="list-style-type: none">1. Andel av reiselivsbedrifter som kildesorterer på relevante (minimum 3) fraksjoner2. Andel av kommersielle senger i turistområder med tilrettelegging for kildesortering på relevante (minimum 3) fraksjoner
C4-10 Reisemålet har et system for å oppmuntre bedrifter til å redusere, gjenbruke og resirkulere avfall	<ol style="list-style-type: none">1. Andel av avfallsproduksjonen til fjernvarme og/eller gjenvinning2. Avhendes eventuell gjenværende fast avfall som ikke gjenbrukes eller resirkuleres på en sikker og miljøvennlig måte
C4-11 Destinasjonsledelse og kommunen(e) skal i alle relevante anskaffelser stille miljøkrav som et tildelingskriterie vektet med minimum 10%	<ol style="list-style-type: none">1. Antall kommunale anskaffelser hvor tildelingskriteriet miljøkrav er vektet med minimum 10%2. Antall anskaffelser i destinasjonsledelsen hvor tildelingskriteriet miljøkrav er vektet med minimum 10%
C4-12 Reisemålet har et system for å identifisere utfordringer og muligheter knyttet til klimaendringer	<ol style="list-style-type: none">1. Er utfordringer og muligheter knyttet til klimaendringer identifisert2. Har kommunen(e) klimatilpasningsstrategier som inkluderer utvikling, lokalisering, utforming og forvaltning av turistfasiliteter

D

Styrking av sosiale verdier

D5. LOKAL LIVSKVALITET OG SOSIALE VERDIER

KRITERIER	INDIKATORER
D5-1 Destinasjonsledelsen skal innarbeide tiltak som bidrar til å skape gode holdninger til samfunnsansvar og fremme god gjesteatferd	<ol style="list-style-type: none">1. Har destinasjonsledelsen et strategisk dokument som omfatter etiske retningslinjer2. Har destinasjonsledelsen tilrettelagt for/tatt initiativ til opplæring i samfunnsansvar for reiselivsnæringen på reisemålet3. Er all markedskommunikasjon autentisk, realistisk og respektfull overfor gjester og lokalsamfunn4. Er informasjon om reisemålet og forventning om gjestenes adferd (code of behavior) tilpasset og skalert til reisemålets gjestestruktur
D5-2 Destinasjonsledelsen oppfordrer besøkende og lokalbefolkning til å arbeide frivillig for og/eller bidra til fellesgoder, kulturarv, og bevaring av biologisk mangfold	<ol style="list-style-type: none">1. Antall tiltak som øker frivillig innsats for fellesgoder, kulturarv, og/ eller bevaring av biologisk mangfold

D6. LOKAL KONTROLL OG ENGASJEMENT

KRITERIER	INDIKATORER
D6-1 Lokalsamfunnets ambisjoner, bekymringer og tilfredshet med reiselivsutviklingen blir målt, registrert og offentlig rapportert	<ol style="list-style-type: none">1. Andel innbyggere som er positive til reiselivssatsingen2. Andel eiere av fritidsboliger som er positive til reiselivssatsingen
D6-2 Destinasjonsledelsen skal ta initiativ til og iverksette et opplæringsprogram for reiselivsansatte som inkluderer kunnskap om bærekraftig reiselivsutvikling	<ol style="list-style-type: none">1. Andel reiselivsbedrifter som deltar / har deltatt i opplæringsprogrammet2. Andel reiselivsbedrifter hvor mer enn 60% av de ansatte har deltatt i opplæringsprogram

D7. JOBBKVALITET FOR REISELIVSANSATTE

KRITERIER	INDIKATORER
D7-1 Destinasjonsledelsen skal arbeide for økt status og stolthet i reiselivs-næringen	<ol style="list-style-type: none">1. Antall kompetansehevende tiltak2. Antall motivasjonshevende tiltak3. Antall lærlingplasser / utplasseringer
D7-2 Reisemålet skal dedikere ressurser for å redusere sesongvariasjoner for reiselivet der det er naturlig, og arbeider for å balansere behovene til den lokale økonomi, samfunn, kultur og miljø	<ol style="list-style-type: none">1. Andel ansatte i reiselivsbedrifter av totalt antall ansatte på reisemålet2. Antall tiltak for å øke antall helårs arbeidsplasser
D7-3 Destinasjonsledelsen skal arbeide for gode arbeidsforhold for ansatte i reiselivsnæringen	<ol style="list-style-type: none">1. Andel medlemsbedrifter med HMS-plan oppdatert minimum hvert annet år2. Antall registrerte skader på arbeidsplassene3. Andel medlemsbedrifter som gjennomfører årlig medarbeiderundersøkelse/-samtaler

D8. GJESTETILFREDSHET, TRYGGHET OG OPPLEVELSESKVALITET

KRITERIER	INDIKATORER
D8-1 Destinasjonsledelsen skal gjennomføre gjesteundersøkelser i viktige kundesegmenter minimum hvert 2. år	<ol style="list-style-type: none">1. Andel gjester som:<ul style="list-style-type: none">- er fornøyd med oppholdet- er misfornøyd med oppholdet- har registrert at reisemålet har iverksatt viktige miljøtiltak som energieffektivisering, kildesortering med mer- har mottatt informasjon fra reisemålet/bedriftene om bærekraftig reiseliv- har gjennomført gjenkjøp innen 5 år- opplever god lokalkunnskap på reisemålet2. Fremstår reisemålet som bærekraftig3. Antall iverksatte tiltak for å styrke gjesteopplevelsen på reisemålet, og som bygger på kunnskap fra gjesteundersøkelsen
D8-2 Reisemålet har et system for å overvåke, forebygge og offentlig rapportere risiko, helsefare og kriminalitet	<ol style="list-style-type: none">1. Risikoanalyse for gjester på reisemålet og tiltaksplan for å minimere identifisert risiko er utarbeidet2. Er sikkerhet og beredskap på et nivå som ivaretar reisemålets særegenhet og sesongmessige variasjoner3. Avholdes det jevnlig møter mellom representanter for politi og/ eller redningstjeneste og destinasjonsledelsen
D8-3 Destinasjonsledelsen skal arbeide for at reiselivsnæringen tilrettelegger for allmenn tilgjengelighet for mennesker med nedsatt bevegelighet, syn, hørsel og astma/allergi, samt informerer om dette på sine nettsider	<ol style="list-style-type: none">1. Andel medlemsbedrifter som har fått informasjon om «De 7 prinsippene for universell utforming» og NS 11036 Universell Utforming – Tilgjengelige reiselivsopplevelser2. Andel av opplevelses- og aktivitetsbedrifter, overnattingsbedrifter og serveringsbedrifter på reisemålet som er tilrettelagt ift brukergrupper med særskilt behov (som syn, hørsel, bevegelsehemming og astma/allergi)3. Er informasjon om allmenn tilgjengelighet og tilrettelegging for mennesker med nedsatt bevegelighet, syn, hørsel og astma/allergi tilgjengelig på destinasjonsselskapets nettsider og andre relevante flater

E

Økonomisk levedyktighet

E9. ØKONOMISK LEVEDYKTIGE OG KONKURRANSEDYKTIGE REISEMÅL GJENNOM LOKAL VERDISKAPING

KRITERIER	INDIKATORER
E9-1 Selskapet som har destinasjonsledelsen er økonomisk levedyktig	<ol style="list-style-type: none">1. Akkumulert positivt driftsresultat de siste 3 år2. Selskapets egenkapital i prosent av driftsinntekter
E9-2 Omsetning og økonomisk verdiskaping på reisemålet	<ol style="list-style-type: none">1. Hvor stor økonomisk verdiskaping genererer reiselivet2. Årlig omsetning fra alle reiselivsbedrifter delt på antall gjestedøgn3. Akkumulert resultat for destinasjonsledelsens kommersielle eiere/medlemmer forrige regnskapsår er positiv
E9-3 Ringvirkninger på reisemålet skal overvåkes	<ol style="list-style-type: none">1. Økonomiske ringvirkninger av reiselivet (direkte og indirekte konsum)2. Kvalitative ringvirkninger (infrastruktur og servicetilbud)

E10. ØKONOMISK LEVEDYKTIGE OG KONKURRANSEDYKTIGE REISELIVSBEDRIFTER

KRITERIER	INDIKATORER
E10-1 Destinasjonsledelsen skal overvåke utviklingen i gjestedøgn	<ol style="list-style-type: none">1. Antall gjestedøgn i fritidsboliger per år2. Fordeling av kommersielle gjestedøgn per år per marked3. Andel varme senger ift. antall innbyggere
E10-2 Det skal tilrettelegges for vekst i lavsesong	<ol style="list-style-type: none">1. Finnes det en plan for vekst i lav- og skuldersesong(er) som ikke er eldre enn 3 år, eller er revidert innenfor siste 3 år2. Antall kommersielle gjestedøgn per måned siste 3 år3. Antall kommersielle produkter i lavsesong
E10-3 Det skal arbeides aktivt for å maksimere bruken av tilgjengelige kommersielle senger	<ol style="list-style-type: none">1. Beleggsprosent i kommersielle (varme) senger i gjennomsnitt for året, og fordelt per måned2. Senger i fritidsboliger (kalde senger) i % av total overnattingskapasitet
E10-4 Destinasjonsledelsen støtter opp om lokale små og mellomstore bedrifter som fremmer og utvikler bærekraftige produkter og tjenester basert på områdets natur og kultur. Disse kan inkludere mat og drikke, håndverk, kunst, guiding, landbruksprodukter etc.	<ol style="list-style-type: none">1. Andel av reiselivsbedrifter som aktivt markedsfører og selger lokalt produserte bærekraftige varer og tjenester2. Oppfordrer destinasjonsledelsen reiselivsbedriftene til å foreta lokale innkjøp

10 prinsipper for et bærekraftig reiseliv

Les mer

Disse 10 prinsippene styrer arbeidet vårt for bærekraft i reiselivet. Vi anbefaler at du setter deg inn i hvert enkelt. De er delt inn i tre hovedområder.

Bevaring av natur, kultur og miljø

1. Kulturell rikdom

Å respektere, videreutvikle og fremheve lokalsamfunnets historiske kulturarv, autentiske kultur, tradisjoner og særpreg.

2. Landskapets fysiske og visuelle integritet

Å bevare og videreutvikle landskapskvalitet, både for by og bygd, slik at landskapets fysiske og visuelle integritet ikke degraderes.

3. Biologisk mangfold

Å støtte bevaringen av naturområder, dyreliv og habitater, og minimere ødeleggelser av disse.

4. Rent miljø og ressurseffektivitet

Å minimere reiselivsbedrifters og turistenes forurensning av luft, vann og land (inkludert støy), samt og minimere genereringen av deres avfall og forbruk av knappe og ikke-fornybare ressurser.

Styrking av sosiale verdier

5. Lokal livskvalitet og sosiale verdier

Å bevare og styrke livskvaliteten i lokalsamfunnet, inkludert sosiale strukturer, tilgang til ressurser, fasiliteter og fellesgoder for alle, samt unngå enhver form for sosial degradering og utnytting.

6. Lokal kontroll og engasjement

Å engasjere og gi kraft til lokalsamfunnet og lokale interessenter mht, planlegging, beslutningstaking og utvikling av lokalt reiseliv.

7. Jobbkvalitet for reiselivsansatte

Å styrke kvaliteten på reiselivsjobber (direkte og indirekte), inkludert lønnsnivå og arbeidsforhold uten diskriminering ut fra kjønn, rase, funksjonshemninger eller andre faktorer.

8. Gjestetilfredshet, trygghet og opplevelseskvalitet

Å sørge for trygge, tilfredsstillende og berikende opplevelser for alle turister uavhengig av kjønn, rase, funksjonshemninger eller andre faktorer.

Økonomisk levedyktighet

9. Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsdestinasjoner gjennom lokal verdiskapning

Å sikre levedyktigheten og konkurransedyktigheten til reiselivsdestinasjoner i et langsiktig perspektiv, gjennom å maksimere reiselivets verdiskapning i lokalsamfunnet, inkludert hva turistene legger igjen av verdier lokalt.

10. Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsbedrifter

Å sikre levedyktigheten og konkurransedyktigheten til reiselivsbedrifter i et langsiktig perspektiv.

Handlingsplan for bærekraftig reisemålsutvikling i Varanger

Vedlegg til kommunenes behandling av medvirkning i prosjektet (skal trykkes som hefte med bilder osv etter behandling i formannskap/kommunestyret)

Varanger skal utvikles som et bærekraftig reisemål. Gjennom et bredt samarbeid er det laget en plan for hvordan vår region skal jobbe med bærekraftig reisemålsutvikling. Planen har i seg mål, strategier og tiltak som vi skal jobbe med både på kort og lang sikt og som skal bidra til at Varanger kvalifiserer seg for Innovasjon Norge sitt merke for Bærekraftig reisemål.

Arbeidet bygger på de ti prinsippene for bærekraftig reiseliv som deles inn i de tre hovedområdene:

- Bevaring av natur, kultur og miljø
- Styrking av sosiale verdier
- Økonomisk levedyktighet

Handlingsplanen er jobbet fram i regi av den regionale parken ”Varanger Arctic Norway” gjennom bla en egen workshop og tett dialog med Visit Varanger AS. Varanger Næringsssenter AS har prosjektledelsen. I prosessen har det vært medvirkning fra en rekke aktører som ønsker å bidra i de forskjellige aktivitetene som bidrar til et bærekraftig reiseliv som skaper verdier lokalt. Vi mener at tiltakene i planen skal bidra til at vi kvalifiserer oss til Innovasjon sitt merke for Bærekraftig reisemål.

Bakgrunn

Varanger er sakte men sikkert på veg til å bli et populært reisemål. Gjennom det siste tiåret har det vært gjennomført en rekke store og små prosjekter som har bidratt til større interesse utenfra og oppbygging av mange små bedrifter i tillegg til hoteller.

Et bevisst strategisk grep over tid har vært å satse på Varanger som en god destinasjon for fugleturister. Den nasjonale turistvegen fra Varangerbotn til Hamningberg har også vært viktig for regionen. Vi ser nå at det skjer ei økning i turisttrafikken. De fleste aktørene ser behovet for å samordne oss og være bedre forberedt på at vi kommer til å få flere turister til vår region. Det er enighet om at bærekraftperspektivet må ligge i bunnen for den videre utviklinga.

Kommunene Vardø, Vadsø, Nesseby og Båtsfjord startet i 2009 et samarbeid om prosjektet ”Varanjargga – Varekiniemi – Varangerhalvøya” som en del av Miljødirektoratets program ”Naturen som verdiskaper”. Et naturlig samarbeid ettersom alle disse fire kommunen grenser til Varangerhalvøya Nasjonalpark. Arbeidet ble fulgt opp gjennom flere prosjekter over tid og har ført oss til etablering og godkjenning av den regionale parken Varanger Arctic Norway som er en samarbeidsplattform eid av de fire kommunene som samarbeider med næringsliv, offentlige institusjoner og utviklingsmiljøer.

Et viktig resultat av samarbeidet er etableringa av det kommersielle salgs- og bookingselskapet Visit Varanger AS som er organisert med 8 eiere og 24 samarbeidspartnere (noen av dem også fra kommunene Sør-Varanger, Berlevåg og Tana). Flere ganger i året inviterer den regionale parken til møter med reiselivsaktører (også dem som ikke er med i Visit Varanger AS), museer, andre offentlige myndigheter, reinbeitedistrikt og frivillige lag/foreninger for deltakelse og medvirkning i planlegging og aktiviteter (parkmøter).

Varanger Næringsssenter AS som sekretariat for den regionale parken har hele vegen hatt god dialog med Innovasjon Norge. Det var derfor naturlig å innlede et samarbeid med tanke på at også Varanger skulle jobbe med merkeordningen Bærekraftig reiseliv.

Organisering og forankring

Vi følger Innovasjon Norge sine råd om organisering av prosessen for å kvalifisere oss til merket for bærekraftig reisemål. Prosjektet eies av Varanger Arctic Norway Regionalpark med prosjektansvarlig daglig leder Ingela Mästerbo i Varanger Næringsssenter AS som er sekretariat for parken.

Medlemmer i styringsgruppa	Ordfører Geir Knutsen i Båtsfjord kommune Ordfører Knut Store i Nesseby kommune Ordfører Hans-Jacob Bønå i Vadsø kommune Ordfører Robert Larsen i Vardø kommune Daglig leder Ingela Mästerbo (prosjektansvarlig) Prosjektleder Veronje Kelly fra Visit Varanger AS (repr for reiselivsnæringa) Rådgiver Ann Kristin Gjelsten fra Innovasjon Norge Arktis
Prosjektleder	Wenche Pedersen fra Varanger Næringsssenter AS
prosessveileder	Anne Dorte Carlson
Delprosjekter	Etter behov
Arbeidsgrupper	Etter behov

Prosjektleder har et særskilt ansvar for både den interne og den eksterne kommunikasjonen i prosjektet. Parkmøtene i regi av den regionale parken der en rekke aktører jevnlig inviteres til idéutvikling, planlegging og kompetanseheving brukes aktivt inn i oppfølging av prosjektet for å ivareta medvirkning og involvering. Vi bruker både facebooksidene til Varanger Arctic Norway og Varanger Næringsssenter.

Forankring av handlingsplanen skjer gjennom behandling både i kommunene og styret i Visit Varanger AS. Oppfølging av handlingsplanen skjer også i forbindelse med parkmøtene som arrangeres flere ganger pr år. Finnmark fylkeskommune og Fylkesmannen i Finnmark orienteres i tillegg i egne møter.

Det legges opp til jevn rapportering til alle samarbeidspartnere.

Det er selvsagt et mål at arbeidet med bærekraftig utvikling videreføres også etter prosjektperioden på to år.

Mål og strategier

Hovedmålet for Varanger Arctic Norway Regionalpark er formulert slik:

”Der unik natur, kultur, mennesker og næringsliv spiller hverandre gode og gir vekst”.

Vi har i tillegg definert følgende målsettinger for prosessen med merket bærekraftig reisemålsutvikling:

- Å styrke bedriftenes levedyktighet og verdiskapinga og kompetansen i regione
- Å bidra til gode relasjoner og samhandling mellom mange aktører
- Å bidra til positiv og troverdig markedsføring av vår region
- Å styrke samarbeidet med lokalsamfunnene og bidra til å skape stolthet for regionen som reisemål
- Å øke kunnskapen om hvordan vi bevarer natur, kultur og miljø på lang sikt
- Å kvalifisere oss for merket for bærekraftig reisemål

Resultater jfr målene som vi vil være fornøyd med i et perspektiv på tre år:

- At vi har fått flere reiselivsbedrifter og flere ansatte (med jobb kvalitet)
- At mange vil ”være med” – gjennomført flere samarbeidsprosjekter og skapt nye nettverk
- At antallet turister går opp og vi leverer mer kvalitet
- At mange flere kan/forstår og tar på seg ”vertsskapsrollen” (ut over reiselivet)

- At vi liker å ha turister i våre lokalsamfunn og at fokus på bærekraft bidrar til bolyst
- At vi får til en balansert utvikling mellom bevaring og bruk
- At vi får merket

Hovedstrategier i arbeidet:

- Bruke de verktøy som Innovasjon Norge stiller til rådighet både gjennom selve merkeprosessen, veileder og nettverk
- Samarbeid med lokalt næringsliv, kommunene, fylkeskommunen, fylkesmannen, museer, næringsforeninger, næringshager mm
- Bruke eksisterende nettverk og møteplasser
- Sette i verk tiltak som er definert av lokalt reiseliv
- Motivere til miljøsertifiseringer
- Starte nye og videreutvikle kompetansehevingprosjekter

Tiltak

For å nå målet om å styrke bedriftenes levedyktighet og verdiskapinga i regionen vil det gjennomføres følgende tiltak:

Hva	Hvordan	Hvem	Når
Bidra til at bærekraftig reiseliv blir en viktig del i regionale og kommunale planer	Direkte oppfølging mot Finnmark fylkeskommune og de fire kommunene Båtsfjord, Nesseby, Vadsø og Vardø Medvirke i prosess med ny regional plan; initiere samarbeid med andre reisemål i Finnmark (Alta og Sør-Varanger) og fylkeskommunen Medvirke i utforming av nye strategiske næringsplaner og handlingsplaner Informere bedriftene om aktuelle planer og aktuelle regionale/lokale virkemidler, møteplasser og felles arrangementer.	PL Kommunene Fylkeskommunen	Høst 2018 Løpende i prosjekt-perioden
Flerårig reisemålsstrategi for Vist Varanger AS	Dette arbeidet er godt i gang	DL	Høst 2018
Fokus på transportinfrastruktur ut i fra reiselivets behov	<ol style="list-style-type: none"> Gi innspill til politikerne om rutetilbud Legge til rette forsamlet info om kollektivruter Parkeringsplasser Brøyting (med tanke på helårig virksomhet) Søppeldunker og toaletter langs vegene – kartlegge behov Skiltprosjekt – kartlegge behov Turstier – utvikle felles kart Sykkeltier – utvikle felles kart Ladestasjoner 	PL VAN/VNS Opprette arbeidsgrupper og delprosjekter (obs - se sammenheng med tiltak under andre mål)	Prosjekt-perioden
Bedre faktagrunnlag og statistikk om reiselivet i Varanger	Etablere delprosjekt: <ul style="list-style-type: none"> • Ringvirkningsanalyse • Bedriftsundersøkelse • Gjesteundersøkelse • Befolkningsundersøkelse 	PL VAN/VNS/VV Kommunene Fylkeskommunen	2018-2019

	Vårt reisemål har tatt initiativ til samarbeid om statistikk/fakta med fylkeskommunen og andre reisemål Bobiltrafikken – kartlegging som eget tema		
Kompetanseheving for reiselivsbedriftene – generelt og om bærekraft spesielt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Digital grunnopplæring (lokalkunnskap service mm) 2. Guidekurs – også fokus på vertsskap 3. Fokus på formidling av lokal kunnskap i parkmøtene (fast post på programmet) 4. Info/kurs om offentlige planer og virkemidler 5. Kurs og seminarer 6. Miljøsertifisering i nettverk (miljøfyrtårn) 7. Pål Medhus – opplevelses kurs – nasjonalpark 	PL VAN/VNS/VV	Hele perioden Guidekurs jobbes med fra høsten 2018
Produktutvikling	Pakkekurs	DL	
Jobbkvalitet for reiselivsansatte	Direkte oppfølging mot reiselivsledere Fokus på sesongarbeid/helårige arbeidsplasser Opplæring – kurs Lærlinger Bedriftsundersøkelse for fakta	PL DL	Hele perioden
FOU	Motivere til bruk av virkemidler som skattefinn/VRI osv	DL	Hele perioden

For å nå målet om å bidra til gode relasjoner og samhandling mellom mange aktører gjennomføres følgende tiltak:

Hva	Hvordan	Hvem	Når
Godkjenne/vedta handlingsplan for bærekraftig reisemålsutvikling i kommunestyrene	Presentasjon og saksforelegg til kommunene	PL Ordførere	Sept 2018
Bruke parkmøtene strategisk i oppfølginga av handlingsplanen	Med utgangspunkt i ” <i>jo større tillit vi har i nettverket – jo mer vekst</i> ” Trek inn kompetanse jfr andre tiltak i handlingsplanen Halvårlig rapportering om status	PL	Løpende
Dialog med andre utviklingsmiljøer	Bærekraftprosjektene i Sør- Varanger og Alta Næringshagene Næringsforeningene	PL	Løpende
Dialog med kommunene	Formannskap Kommunestyret Samtaler med ordfører Samtaler med administrasjon Styringsgruppa	PL VAN/VNS/VV Kommunene	Jevn rapportering

	Halvårig rapportering om status for handlingsplanen		
Vurdere om Varanger bør samarbeide mer om turistinformasjon	Delprosjekter	PL VV VAN Kommunene Museene Arbeidsgruppe	2018-2019
Besøksstrategier (se annet hovedmål)	Lage oversikt over det som er regulert og tilrettelagt – særskilt fokus på Varangerhalvøya Nasjonalpark Kartlegge og vurdere nye områder og sette i gang prosesser (eks Hornøya) –	PL Arbeidsgrupper	2018/19
Profilkjør	Fellesprosjekt – bruke bare merket ”Varanger” slik at mange forskjellige aktører/bransjer kan bruke samme klær	PL DL VAN	2019

For å nå målet om å bidra til positiv og troverdig markedsføring av vår region vil det gjennomføres følgende tiltak:

Hva	Hvordan	Hvem	Når
Bruk av kulturminner og kulturmiljøer i reiselivet	Jfr regional plan fra Finnmark fylkeskommune og Sametinget – dialogen med reiselivet gjennom parkmøte Reiseliv som tema på kulturforum (stor konferansen i Kautokeino 2019)	PL VV VAN/VNS Kommunene	Høst 2018 2019
Videreutvikle formidling og historiefortelling	Vertsskapskurs Guidekurs Kunnskapsdeling (eks Ingjerds formidlerpakke)	VAN/VNS/VV	Løpende Guidekurs høsten 2018
Synliggjøring av turstier, sykkelstier osv	Utvikle kart som kan brukes både digitalt og på papir/brosjyre	VAN/VNS/VV	2019
Varangervettregler for turister	Arbeidet i gang	DL	2018
Universell utforming	Kartlegge tilgjengelige produkter og tjenester. Avdekke mangler. Synliggjøre i markedskommunikasjonen, herunder destinasjonens webside	PL DL Kommunene	2018/19
Kobling til folkehelse	Eget prosjekt	PL Kommunene	2019
Sikkerhet og beredskap	Kartlegge – risikoanalyse – etter egen mal i merkeprosjektet	PL Kommunene	2018/19

For å nå målet om å styrke samarbeidet med lokalsamfunnene og bidra til å skape stolthet for regionen som reisemål vil det gjennomføres følgende tiltak:

Hva	Hvordan	Hvem	Når
Bidra til vi-følelsen i regionen	Kommunikasjon om hovedprosjekt og delprosjekter	PL VV- bedriftene Kommunene	Løpende
Bevisstgjøre bedriftene til å forstå hva bærekraft betyr	Tema på samtlige parkmøter i Varanger Arctic Norway (3-4 ganger pr år) Halvårige orienteringer om handlingsplanen for bærekraftig reiselivsutvikling direkte til bedriftene gjennom epost – intern FB-side?	PL DL	Løpende
Bevisstgjøre politikerne om reiseliv (og bærekraft)	Årlige møter med politisk ledelse (formannskap/kommunestyre) Egne møter på enkeltsaker Løpende dialog med administrasjonen i forhold til merkeprosjektet	PL VAN/VNS/VV	Løpende
Bevisstgjøre lokalbefolkningen om reiseliv (og bærekraft)	Synliggjøre tiltak og aktivitet i prosjektet gjennom tradisjonelle medier, sosiale medier, møter, skilting	Alle aktører	Løpende
Skape stolthet for egen region	Etablere en pris Bærekraftprosjektet informerer på div arenaer lokalt/regionalt	PL	Høst 2018
Lokalmatprosjekter	Kartlegging Skole/barnehage 100 % Varanger	PL VAN/VNS/VV	2018-2019
Koble reiseliv med bolyst	Utarbeide egen kommunikasjonsstrategi – dialog med lokalsamfunnet med målgrupper	PL Kommunene	Høst 2018

For å nå målet om å øke kunnskapen om hvordan vi bevarer natur, kultur og miljø på lang sikt vil det gjennomføres følgende tiltak:

Hva	Hvordan	Hvem	Når
Miljøsertifisering	Gjennomføre Miljøfyrtårns godkjenning for destinasjonsledelsen (dvs Varanger Næringscenter AS og Visit Varanger AS) Nettverksbasert opplegg Miljøfyrtårnsertifisering for bedriftene... ...og kommunene???	PL DL Kommunene	Høst 2018 ?
Bidra til miljøkrav ved anskaffelser	Dialog med kommuner og bedrifter	PL Kommunene	Høst 2018
Fokus på transport	Kollektivtransport – felles informasjon El-biler – informasjon om kontaktpunkter Bobiltømming – informasjon Sykkelsatsing - egen arbeidsgruppe Leiebiler - informasjon	PL DL Kommunene Fylkeskommunen	Løpende
Videreutvikling naturbasert opplevelsesturisme	Jfr produktutvikling – pakke pakker	DL VAN/VNS Arbeidsgrupper	2019
Bidra til at det utvikles besøksstrategier for hele regionen (helhet og deler i spesielle områder)	Se tiltak annet sted i handlingsplanen	PL	

Fritidstradisjoner og allemannsretten - FeFo	Jfr tiltaket Varangervettreglene – synliggjøre i gjestekommunikasjonen	PL DL Bedriftene Kommunene	
”Kulturminneplan”	Visist Varanger – samarbeidsprosjekt Varanger Museum	DL	2019
Invitere til møte med hytteforeningene som eksisterer		PL Kommunene	2019

Forkortelser:

VAN: Varanger Arctic Norway regional park

VNS: Varanger Næringscenter AS

VV: Visit Varanger

PL: Prosjektleder

DL: Daglig leder Visit Varanger AS